

Kaupunginvaltuusto

Pöytäkirja 09.07.2020/Pykälä 64

Edellinen asia | Seuraava asia

 Muutoksenhakuohje

Kaupunginhallitus	§ 183	02.07.2020
Kaupunginvaltuusto	§ 64	09.07.2020

Itäisen rantaradan suunnitteluhankeyhtiön pääomittaminen

KH § 183

Valmistelija ja esittelijä: kaupunginjohtaja Jan D. Oker-Blom

Liikenne- ja viestintäministeriö (LVM) on aloittanut keskustelut itäisen suunnan raidedyhteyden suunnitteluhankeyhtiön perustamisen edellytyksistä. Aloitustilaisuus kuntien kanssa pidettiin 24.6. Tilaisuudessa keskusteltiin hankeyhtiövalmistelun aloittamisen reunaehdoista Väyläviraston laatiman selvityksen pohjalta. Väyläviraston selvitys Itä-Suomen junaliikenteen kehittämisestä julkai sti n 28.5.2020.

LVM kartoittaa kuntien alustavaa halukkuutta osallistua hankeyhtiön perustamiseen ja itäisen suunnan suunnittelun rahoitukseen.

Hankeyhtiö vastaisi ratahankkeen suunnittelusta

Itäisen suunnan hankeyhtiöneuvottelut käytäisiin samoilla ehdoilla kuin perusteilla olevien Suomi-rata- ja Turun tunnin juna -hankeyhtiöiden neuvottelut. Hankeyhtiön toimialana ja tehtävänä olisi hankkeeseen liittyvä suunnittelu ja sen rahoittaminen rakentamisvalmiuteen asti. Kaikkia suuria raideliikenneinvestointeja edistetään talouspoliittisen ministerivaliokunnan 10.9.2019 puoltamien linjausten mukaisesti.

Edellytyksenä aiemmissa neuvotteluissa on ollut, että hankeyhtiön tulisi omistajiksi eli osakkaiksi valtion lisäksi myös muita hankkeesta hyötyviä julkisyhteisöjä tai julkisesti omistettuja yhteisöjä. Edelleen valtion tulisi omistaa hankeyhtiöstä perustamisvaiheessa vähintään 51 prosenttia ja muiden osakkaiden noin 49 prosenttia.

Kuntien tulee ilmoittaa 31.8.2020 mennessä kiinnostuksensa suunnitteluhankeyhtiön pääomittamiseen. Vastausten pyytämällä on tarkoitus kartoittaa alueen toimijoiden edellytyksiä ja riittävän laajaa sitoutumista hankeyhtiön perustamiseen aikaisempia hankeyhtiöneuvotteluita vastaavilla periaatteilla.

Itäisen rantaradan toimijoiden sitoutuminen hankeyhtiön perustamiseen

Kotkan, Haminan ja Lovisan kaupungit sekä Pyhtään ja Virolahden kunnat ovat yhdessä edistäneet Itäisen rantaradan toteutumista yhdessä muiden vahvojen toimijoiden kanssa.

Helsingin lentoasema–Porvoo–Loviisa–Kotka/Hamina–Luumäki/Vaalimaa -rata eli itäinen rantarata on valtakunnallinen hanke. Hankkeen alue on kasvualuetta, jolla sijaitsee Suomen merkittävimmät liikenteen nykyiset ja tulevaisuuden solmukohdat: Helsingin, Porvoon, Loviisan ja HaminaKotkan satamat, Helsinki-Vantaan lentoasema ja Pyhtään lentokenttä. Satamien kautta kulkee yli puolet Suomen ulkomaankaupan viennistä ja radan vaikutuspiirissä asuu yli kaksi miljoonaa suomalaista. Alueelta puuttuu rannikon suora ratayhteys pääkaupunkiseutuun ja Itä-Suomeen.

Väyläviraston 28.5. julkaiseman selvityksen mukaan tavaraliikenteen potentiaaliset hyödyt ovat selvästi suuremmat Itäisen rantaradan linjauksessa. Se on selvityksen mukaan nopein yhteys pääkaupunkiseudulta Karjalan radalle ja Pietariin.

Uusien ratojen täytyy edistää nykyverkon parempaa toimivuutta ja vahvistaa elinkeinoelämän kilpailukykyä. Itäinen rantarata lisää koko Suomen viennin kilpailukykyä. Alueen vahva teollisuus, viimeaikaiset kattavat investoinnit sekä radan myötä satamiin lisääntyvä tavaraliikenne luovat työpaikkoja. Merkittävät toimijat, kuten Suomen suurin satama HaminaKotka, tarvitsevat kasvaakseen ratayhteyttä. Itäinen rantarata muodostaa satamien ja teollisuuden vyöhykkeen, joka tuottaa kasvua ja lisää Suomen investointipotentiaalia. Henkilöliikenteen matka-ajat nopeutuvat koko Itä-Suomesta.

Ratayhteys mahdollistaa pääkaupunkiseudun työssäkäyntialueen laajentumisen merenrantavyöhykkeelle. Vetovoimainen vyöhyke houkuttelee osajia. Rata luo työssäkäyntialueita myös Kotkan ja Haminan sekä Lappeenrannan ja Imatran välille. Uusi ratalinjaus saa aikaan merkittävän ilmastohyödyn siirtäen autoilijoita joukkoliikenteen pariin ja raskaita kuljetuksia maanteiltä raiteille. Itäinen rantarata luo myös huomattavan lisäarvon Suomen huoltovarmuuden ylläpitämiseen ja kehittämiseen.

LVM:n alustavan arvion perusteella suunnittelukustannukset Porvoo-Kotka-Luumäki -linjauksessa ovat noin 110 miljoonaa euroa, joka jakautuisi 51 % valtion 49 % kunnille ja muille osakkaille. Itäisen rantaradan osalta kunnille ja muille toimijoille kohdistuva alustava rahoitus olisi tästä 54 miljoonaa euroa. Rahoitus jakautuisi mukana olevien kuntien ja elinkeinoelämän toimijoiden kesken siten, että kuntien osuus olisi 39 miljoonaa euroa ja yksityisten rahoittajien 15 miljoonaa euroa. Rahoituksen oletetaan jaksottuvan 6–10 vuodelle riippuen suunnitteluajasta.

Itäisen rantaradan toimijat pääomittaisivat hankeyhtiötä alustavan arvion mukaan seuraavilla osuuksilla:

Loviisa 6,0 miljoonaa euroa
Pyhtää 2,1 miljoonaa euroa
Kotka 21,4 miljoonaa euroa
Hamina 8,2 miljoonaa euroa
Virolahti 1,3 miljoonaa euroa
Yksityiset rahoittajat 15 miljoonaa euroa.

Elinkeinotoimijat näkevät Itäiselle rantaradalle suurta tarvetta Suomen viennin, työssäkäynti alueiden ja investointipotentiaalin näkökulmasta. Elinkeinotoimijoiden ml. HaminaKotkan sataman kanssa käytyjen keskustelujen perusteella arvioidaan, että yksityisiä rahoittajia Itäisen rantaradan suunnitteluun saadaan mukaan.

Loviisan kaupungin reunaehtona hankeyhtiön perustamisneuvotteluihin ja pääomittamiseen on, että hankeyhtiö suunnittelee Itäisen rantaradan (Helsinki–Porvoo–Loviisa–Kotka–Hamina–Luumäki/Vaalimaa -linjauksen). Itäinen rantarata tulee rakentaa tavara- ja henkilöliikenteen käyttöön soveltuvana sekaliiKENNERATANA, jolloin radasta hyötyvät matkustajat, elinkeinoelämä, teollisuus ja transitoliikenne. Monipuolinen käyttö

hyödyntää suuren investoinnin tehokkaasti tuottaen talouskasvua ja työllisyyttä koko Suomelle.

Suomen rataverkkoa on kehitettävä strategisesti kokonaisvaikutukset huomioiden. Päätösten on perustuttava kokonaisvaltaiseen arvioon ratojen laaja-alaisista vaikutuksista. Henkilöliikenteen matka-aikojen lisäksi päätöksenteon keskiössä on oltava pitkän aikavälin vaikutukset aluekehitykselle ja työllisyydelle, teollisuuden tavaraliikenteelle ja elinkeinoelämälle, Suomen investointipotentiaalille, huoltovarmuudelle ja ilmastolle.

Ehdotus: Kaupunginhallitus ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että Loviisan kaupunki ilmaisee kiinnostuksensa liittyä ratahankeyhtiön osakkaaksi sillä edellytyksellä, että valtio päättää ratalinjauksen toteuttamisesta ja että ratalinjaus suunnitellaan elinkeinoelämää ja henkilöliikennettä palvelevana sekaliikennematana Helsingistä Porvoon, Loviisan ja Kotkan kautta itään. Alustava kustannus on 6 miljoonaa euroa jaksottuen 6–10 vuodelle päätöksestä yhtiön perustamisesta.

Pykälä tarkastetaan välittömästi.

Päätös: Päätös ehdotuksen mukainen.

Pykälä tarkastettiin välittömästi.

KV § 64

Ehdotus: Kaupunginvaltuusto päättää, että Loviisan kaupunki ilmaisee kiinnostuksensa liittyä ratahankeyhtiön osakkaaksi sillä edellytyksellä, että valtio päättää ratalinjauksen toteuttamisesta ja että ratalinjaus suunnitellaan elinkeinoelämää ja henkilöliikennettä palvelevana sekaliikennematana Helsingistä Porvoon, Loviisan ja Kotkan kautta itään. Alustava kustannus on 6 miljoonaa euroa jaksottuen 6–10 vuodelle päätöksestä yhtiön perustamisesta.

Päätös: Ehdotuksen mukainen.
